

Избрани Стихотворения Том 3

Ламар

ЛАМАР КЪЛВАЧ

chitanka.info

В зимните дни около моята малка къща под планината слиза красотата. Снегът привежда двете бели брези ниско. Върху всяко клонче на черешите, нанизани като гердани, снежинките потрепват от планинския полъх.

Никаква следа от снежната покривка! Всичко потъва в дълбока нежност и слънцето разпилява ситни снежни звезди. Те блестят сребърно. А когато слънцето наближи да залезе, те потъмняват.

Всяко нещо, което няма собствен блясък, потъмнява!

Не потъмнява само блясъкът на пъстрия кълвач. Преди залез-слънце той долита в градината и каца на ябълковите клони, рони кората и тя се сипе върху блясъка на снега. Под кората той намира ликояда и вечеря. Колко е красив в привечерните зимни залези! Пъргаво отлита и наново се връща. Като кацне, позамисля се и започва спокойно да дълбае.

Моят кълвач, който тая зима продълба много клони и изрони ликоядите върху снега, привикна и с моето подсвиркване. Като му се обадя, той излита и казва върху дъбовия стълб, откъдето идва електропроводът. Там се упражнява. Огледа се, послуша се и още повъзторжено забива клон в сухото дърво. Кълве го до припадане. Послуша се наново, извие глава натака и наинак и пак: ттррр! В тишината на зимната привечер това ечи далеко. И никакво друго птиче. Птичийт пролетариат — врабците — са се изпокрили под покриви и стрехи. Само кълвачът е неуморим и неустрашим. Понякога котаракът го дебне, навлезе в снега, пристъпва бавно, продължително, но кълвачът се извърща и му казва: „Простак!“ С три размаха на крилете си полетява като вретено и каца на другия телеграфен стълб. Там се залепва като пъстроцветна книжка, постои, обходи го и — ттрр. Изкряка и наново се загубва в далечината.

Аз обикнах тоя кълвач и през зимата той ми е близък приятел и вестоносец на животворна радост.

Една зима, като излизахме със ските от Ситняково нагоре към Саръгьол, до дънера на един вековен бор, върху снега бяха посипани трески. Дънерът на бора беше прояден до сърцевината. Някакъв род мравки живеели там — в сърцевината на бора. Кълвачът ги налучкал и започнал своята неуморна работа. Имаше трески колкото цяла човешка длан. Тая удивителна сила на кълвача учуди всички мои спътници. Когато се завръщахме след няколко дни от Заварчица, преди да

наближим бора, аз ги възпях. Из дънера излетя пъстрозеленикавият кълвач, прокроя над гората и потъна в долината. Убедително беше, че тая птица с постоянство и неуморен труд може да събори и вековен бор!

Оттогава аз обикнах още повече моя кълвач от градината. Той беше по-пъстроцветен.

По средата на април неочаквано през нощта наваля дебел сняг. Дърветата бяха цъфнали. Сутринта гледката беше чаровна, клоните на всички дървета приведени доземи, а високите върхове на двете брези прекършени. В снежните манастири на градинския покой навлезе слънцето и разпиля изобилно сияние. Аз наметнах качулката и започнах да друсам дърветата. Снегът падаше леко и нежно. Той приличаше на ресинки от глухарче. Сред тая омая от сняг, слънце и цветове върху старата ябълка кацна кълвачът. Озарен от слънцето и снега, той донесе нова радост в картината на априлското утро. При това слънце цветовете няма да измръзнат. Но той не се трогна от картината. Огледа се на вси страни, позамисли се и започна своята работа. Искях да му заговоря, да му подсвирна, но заобиколих и си влязох от другата страна в къщи.

До обед кълвачът обели целия дебел клон на ябълката отдолу и жълтеникавите корици бяха извезали златиста покривка върху снега. Върху тая покривка седна слънцето, обядва и залезе.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ЛАМАР СТАРИЯТ ОРЕЛ

chitanka.info

Старият орел стои на скалата, загледан към долината.

Колко много години той е извивал плавни кръгове над бистрата река, която шуми между меча стъпка, мъх и планинско пламъче! Той познава всеки камък и всяка извивка на тая красива долина. Слънце ли блесне над белите бързеи, буря ли екне над хребети черни — планината, долината, гората и всичко надолу потъва в омайна красота.

Спомня си старият орел, че тук са идвали някога ловците на султана да бият кози и сърни. С козиняви торби през рамо поробените българи събирали росни манатарки и следвали шествието на ловците. Те пренасяли лова на рамо и на върлини. Изплашеният дивеч потъвал в гъстите гори и гладни вълци провивали по голини и чуки.

Орелът много пъти е чакал да слязат ловците на дивеча долу, да накладат големи огньове и да започнат своя пир с печени сърни, манатарки и тракийско вино. Тогава той излитал от своето високо обиталище и в горите е дирил някоя ранена сърна, потопила устни в студената вода.

Като са пирували долу ловците, орелът е пирувал горе под скалите. След него идвали другите орли от околните върхове и дояждали разкъсаното животно.

Орелът помни как по тая долина минаха русите — славен и храбър народ. Те прогониха султанските ловци и освободиха българите. Загинаха много войници. Човешко месо е отнасял орелът в своето леговище. Изгряло ясно слънце — по поля и долини българите запели своите волни народни и хайдушки песни.

Столетия стои орелът на скалата. Остаря и побеля.

Една сутрин той се спусна надолу и кацна на високия бор, там, дето гората ограждаше росна поляна. Лаеше куче. То гонеше заек. Заекът бягаше между смрики и храсти и навлезе в поляната. Орелът излетя и го покри със своята сянка. Заекът бяга, а сянката го следва. Внезапно се върна назад — и сянката се върна. А кучето идва, навлиза в поляната. Дали от сянката да бяга, дали от кучето да се скрие!

Стопи се сърцето на клетия заек! Поспря, послуша се, но сянката падна тежко върху главата му: орелът го грабна и полетя нагоре. Ловецът гръмна. Кърви опръскаха росните млади треви... Преди да пристигне ловецът, един млад орел проряза въздуха и отнесе убития заек в небесата. Старият орел беше ранен и умираше.

Той гледаше тъжно към синьото планинско небе.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ЛАМАР ЕДИНАК

chitanka.info

Старият див козел стоеше сам върху жълтата скала. Той гледаше право срещу слънцето, което се показваше голямо и червено зад далечните снежни върхове. Той беше бял като пряспата под него. И рогата му избеляха от времето. Някога с тия рога той повали своя връстник, а вълците разнесоха парлака^[1] на убития. Другите му връстници се изплашиха и напуснаха козето стадо. Остана сам между наперените кози и ги поведе нагоре по скалите.

Застане той на най-видното място, ще надигне глава и ветрецът ще полюее брадата му. Тогава козите си пасат спокойно под неговата закрила. Той се взира в далечината, наостря уши и слуша. Нямаше обонянието на мечката, но затова разчиташе на очите и на слуха си. Тия две сетива му бяха достатъчни да извреци, щом дочуеше кучи лай или вълчи стъпки. Тогава всички кози надигаха глави, изтръпваха от ужас и се нареждаха подир него. Той ги повеждаше по най-непристъпните места на дивата планина, право нагоре, дето само орлите кацаха.

Една пролет гладна вълчица налетя върху стадото, но той се спусна срещу нея и с един удар я събори. Козите разбраха, че вълчицата е мъртва, и се наредиха около нея. Козелът стоеше гордо между тях, сякаш искаше да им каже: вие не можете без мене!

На третата година, когато гората пожълтя, между стадото бяха израснали още три рогати козела. Една привечер те отделиха половината от козите и ги подкараха срещу залез слънце. Старият козел стоеше на своя пост върху високата скала. Той се вслушваше към долината и там, където свършваше гората, видя как един побелял вълк премина до канарата и се загуби. Козелът тревожно извряка, но до него дойдоха само няколко кози. Той разбра какво се е случило и обхванат от ярост, се метна като риба, прескочи козите и полетя от скала на скала — сякаш не стъпваше, а хвъркаше. Няколко кози тичаха подире му; една полетя и се загуби надолу в пропастите. Той най-добре познаваше тия места: знаеше всяко камъче, всяка поличка по отвесните скали. Ноздрите му димяха от вечерния хлад. Когато стигна до голия дол, дето всяка зима се сригваше голяма лавина, удари право нагоре, изви надясно и се надвеси над голямата тревяса полица, където минаваше водопойната пътека. Той мислеше за своите кози, които го следваха изплашени и тревожни. Като се напъна над отвесната скала, без да се двоуми, полетя надолу и скочи върху

сплъстената трева. Козите останаха горе разтреперани. В това време по пътеката се показаха рогата на първия козел, който водеше отделеното стадо. Като зърна стария предводител, той се позапря, обърна се назад и процвили. Докато пристигнат другите два козела, старият налетя направо на новия водач и заби рогата си в гърдите му. Но силен удар го тласна изотзад и двамата полетяха към пропастта. Козите се разпиляха, а тъкмо на ръба, над бездната, старият предводител заби предните си копита в един остър камък и като шишарка отскочи назад. Настана нов, решителен бой: един срещу двама! Старият дишаше тежко; младите застанаха един до друг. Гледаха се враждебно. В това време от същата пътека се показва побелелият вълк. Козите, щом го усетиха, запищяха безпомощни. Сега нямаше кой да ги защити! Но старият козел забрави новите си врагове! Колкото беше разярен, още по-свирепо се хвърли срещу вълка. Той отскочи встрани и се хвърли на гърба му. Козелът легна, извъртя се и заби единия си рог в корема на звера; напъна се и го тласна надолу в пропастта. Там лежеше вече мъртъв младият козел. Вълкът се сгърчи, прови и издъхна. Двата малки козела се бяха възкачили на скалата и в уплаха гледаха как старият поведе стадото обратно по водопойната пътека.

Залезът позлати върховете на мурите и се разля надолу в многоцветни сияния по брези и вековни буки. Стадото се прибра в своето леговище, козелът легна изморен от днешната битка, а козите го гледаха с умиление. Те виждаха в него своя спасител и водач по непристъпните скалисти стръмнини.

Една ранна пролет, когато много от козите носеха в утробите си нови рожби, задуха южнякът и оголи върховете на планината. На втория ден, след като заваля дъжд, откъм север придойде студен вятър и пресече дъжда на сняг. Цялата нощ бурята не утихна. Снегът затрупа и стадото, всички пътеки и планинският склон се изравниха. Като се съмна, козелът огледа небето, но мъгли бяха забулили цялата околност. Той се отърси от снега и се завъртя няколко пъти в кръг. Козите го гледаха изпитателно. Той се изправи срещу тях, тропна с предните си крака, обърна се и навлезе в снега. Целия ден козите останаха сами. Те знаеха, че в такова време никакъв звяр не би могъл да ги обезпокои.

Козелът се върна късно, преди да се смрачи. Само пови глава и всички станаха. Той ги поведе по пътеката, която проправи през деня, и ги смъкна долу в долината, откъдето започваше поясът на клека. Там

се заровиха в снега и корените и заспаха дълбок сън. Но те бяха премалели от глад. Когато се разсъмна, козелът ги изведе от новите леговища, прескочиха шумната река и потънаха под снежните навиляци да дирят мърх...

Така козелът водеше стадото много години. То се размножаваше, нарастваше; старите кози измираха, някои от младите забягнаха с други кози, но той все стоеше на жълтата скала и се взираше в далечината. Всички кози му бяха благодарни. Една пролет, когато минзухарът проби ръждивите букови шумки и се жлътна между снежните грамади, една от козите доби две бели козлета. Когато тя ги ближеше, покрай нея мина старият козел и я изгледа нерадостно, сякаш искаше да ѝ каже:

— Защо си ги родила такива бели?

Козата се уплаши от погледа му, но му отвърна:

— Защото ти побеляха рогата!

Дотогава никоя коза не беше забелязала, че рогата му са бели. Те се събираха на купчинки и си шепнеха: колко е остарял! Козелът разбра за какво си говорят, но не се ядоса. Той беше свикнал на женските одумки. На второто лято, когато гората започна пак да жълтее, козелът видя, че всички кози се трупат около двата млади козела. Като настъпи нощта, той се качи на жълтата скала и облегна старите си кокали о студения камък. Нощта беше звездна, а планината така притихнала, че и тревица не потрепваше. Упоен от тая страшна тишина, козелът заспа. Когато се събуди, слънцето беше озарило върховете. Той потръпна, послуша се, а тишината стана още по-страшна. Той остана сам! Стадото беше забягнало с двата млади козела. Очите му се наляха със сълзи. Той нямаше сили да побеждава младостта.

И днес ще го видите как стои върху жълтата скала и слънцето трепти върху белите му рога.

[1] Остатък от вълна или козина на изядено животно. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ЛАМАР КЪЛВАЧЪТ И БЕТОННИЯТ СТЪЛБ

chitanka.info

Като провисна гората от сняг, кълвачът се спусна надолу, премина над водениците и се залепи на големия орех. Селото беше потънало в зимна тишина.

Кълвачът познаваше всички дървета и стълбове в тая местност, но сега той за пръв път съгледа нови дървета. Бели, прави и без клони. Каква красота! И си помисли: щом така бързо са израснали, ще крият под кората си едри червеи и в сърцевината си много мравки.

Прикрит в големите клони на ореха, кълвачът наблюдаваше белите дървета, ослушваше се внимателно наоколо и най-после се реши: спусна се като стрела и кацна на бялото дърво. То беше родило три бели ябълки, а на ябълките вятърът свиреше с три струни, дълги до други гори.

Под трите бели ябълки, по-бели от снега и по-твърди от леда, имаше три отворстия към корубата на бялото дърво.

Кълвачът се зарадва и си помисли: „Някой преди мене е продълбал дървото, но не е успял да влезе. Аз съм по-силният от него!“ Погледна в първата дупка — замириса му на скала и малко на сладка папрат. Опита се да пробива, но никога в живота си не беше срещал такова твърдо дърво. Погледна в горната дупка. Долови светлина от по-горната. „Има някаква нова тайна тук — си мислеше кълвачът, — но аз ще я открия.“ Като си пхна главата в най-горната дупка, стана му ясно, че дървото е кухо. Имаше светлина. Огледа се на изток, огледа се към запад и започна работа. Главата му трепереше от удари, но никаква треска не се отрони.

От двора на Минчо Катерицата излезе черният котарак, загледа се в кълвача и му рече:

— Добър ден!

Кълвачът го изгледа отвисоко, усмихна се и не отговори.

— Добър ден! — повтори котаракът. — Слез да те изям!

— Покачи се на дървото! — отвърна му кълвачът и се готвеше да продължи своята работа.

— Ако е дърво, аз ще се кача и ще те разперушиня, но ти не виждаш ли, че това е бетонен стълб за електричество?

Кълвачът знаеше какво е това електричество, но само по облаците. Не разбираше, че човекът го е уловил и по тия бели ябълки и жълти жици. Щъкна още веднъж с човка по стълба и отлетя към манастирската гора.

Там го чакаше брат му на един стар бук и като го съзря толкова уморен, се зачуди.

— На какво дърво си работил тоя ден? — го запита той.

— Работил съм на бяло дърво с три отвора и с три бели ябълки.

— А черният котарак на Катерицата не ти ли каза, че това е бетонен стълб?

— Той ме спаси от тоя труд: искаше да ме прелъже и да ме изяде.

— Той и на мене така се молеше. Колко се промени светът! — добави старият брат, по-мъдрият кълвач.

— Какво се е променил! Вместо дървета садят камъни.

— Камъните са за човеците, а за нас, птиците, има много гори, дървета и клони.

И така кълвачът не кацаше вече по тия бели дървета. Само понякога, като съзираше тия три отворстия към корубата на стълбовете, му се искаше да надникне дали някоя мравка не е заселила гнездо за отхрана и на кълвачите. Но той намрази тая циментова гора и си каза: „Човекът нека си помага сам, а аз ще му помогна в ябълковите градини!“

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.

ЛАМАР

ПОБЕДА НА ЦВЕТОВЕТЕ

chitanka.info

Един кълвач прелита през гората и залезът го ръси със позлата.

Той кацва в дъното на бора. Съблича си златистите одежди и се вглежда в сивата кора. Той слуша, дебне, обикаля и разбира: във тоя бор живеят мравките, които денонощно му прояждат и смолата, и кората. А вятърът на планината му люлее пъстрите крила и той се вглежда към небето. Щом слънцето е озарило небесата, мравките ще плъзнат за вечеря в тъмнината.

Кълвачът почва работа. Започва своя пробив към сърцето на дървото. Той лющи черната кора и тя се рони в корена на бора.

Царицата на мравките говори:

— Налита враг във жилището ни вековно!

— Не може никой да достигне до якото сърце на бора! — така ѝ отговори най-малката работна мравка.

Кълвачът подочу, че мравките говорят, и упорно задълба навътре. А гората прежълтяваше от мъка. Лешниците паднаха от своите чашки и ги грабна малката и дългоопашата катеричка. Тя изцъка с острите си зъби, възвиси се горе на върха на бора и продума на кълвача:

— Работлив си, но си глупав.

Той попогледна нанагоре, хвъркна и се разтопи във златната гора на есента...

Под една дива круша стоеше мечката и чакаше да паднат круши.

— Подрусни я — каза ѝ кълвачът. — Без работа ядене не бива!

Мечката го гледаше недружелюбно и му завидя, че и тя не може да лети. Какви круши си би набрала!

В небесата премина самолет. Кълвачът не се зачуди, а полетя към него и искаше да го поздрави, но тая гръмогласа машина толкова бръмчеше, че нарушаваше тишината на гората.

— Нищо не е измислил човекът — рече си кълвачът и наново започна да дълбае бора. Златистите трески се сипеха до корена му и разчу се в цялата гора, че пъстрокрилият кълвач се бори с бора.

Лисицата потайно излизаше из дупки и подвали, слушаше как кълвачът трака и се вглежда към небето, а орлите хвърляха над него тъмни сенки. Сърните идваха на водопой, поспираха се, а кълвачът даже не поглеждаше към тях. Те със него се познаваха от зимата, когато спяха във снега, а той ги будеше, да ги не сгризат вълците. Тогава и сърните, и кълвачът бягаха в гората към зората. Кълвачът бе дочул, че една от сърните каза на друга: „По е красив от слънцето!“

Тая есен дойде в гората с много шарки. Най-напред пожълтяха листата на леските и на брезите. Слънцето идваше късно над скалистите върхове, но къде пладне гората пламваше. Пламваше от красотата. Кълвачът неуморно тракаше. Листата на боровинките се позлатиха. Гуштерите идваха на припек, а големият глухар, що кацваше на бора и се учудваше на кълвача, че работи с такава твърдост, изпадна във стеснение, че тая дребна птица върши твърда работа.

Нощем уловицата виеше в долината и съселите потъваха в мъха на дупките. Гората все жълтееше. Това вдъхновяваше кълвача и той си казваше: „Гората заприлича на мене! Песента на цветовете ще удивлява и птици, и животни! Аз съм придобил своите цветове от брезите, от леските и дивите круши, дето аленеят като пламъци в есента!...“

Докато лисиците диреха зайци и кокошки из близките селища, докато вълците изяждаха и лисиците с кокошките, само мъдрецът на планината — старата и голяма мечка — си казваше: „Мога всички ви да изям, но аз съм приятел на кълвача; ще се храня с мравки, но нека да има мир по земята! Да се не изяждаме!“

Есента със песента на цветовете вдъхновяваше кълвача и той проби големи отвори във бора, че мечката можеше да си завре и двете лапи. И до сърцето на бора кълвачът намери царицата на мравките. Тя му се поклони и рече:

— Ти си победител!

Кълвачът я погледна в очите и промълви:

— Прости ми! Отлитам да диря други мравки!

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.